

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal

Bulv. Regele Ferdinand 4/2
(József főherceg-ut.)

Aradi Nyomda Vállalat)

Sürgönycím: Közlöny, Arad

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal

151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Égész évre ... .. 840 Lej

Fél évre ... .. 420 Lej

Negyed évre ... .. 210 Lej

Havonta ... .. 70 Lej

Hirdetések díjazás szerinti

Majlaponként naponta regg

Egyes szám ára 4 lej, vasárnap

5 lej. Bucarestben 50 banval

több.

A névtelen feljelentő

megírja rágalmozó levelét és bizva a biztos névtelenségben, nyugodtan elküldheti a kívánt címre. A megvádolt ellen azután megindul az eljárás, vizsgálat és sok esetben kiderül, hogy a feljelentés minden alapot nélkülöz, egyéni akcióról, vagy legjobb esetben bosszúról van szó. A névtelenül megvádoltak azonban elégtételt nem ad senki, a feljelentő óvakodik hogy felfedje kilétét, a hivatalnok bosszankodik, hogy hiábavaló munkára fordította idejét és a titokban működő feljelentő újabb levél írásába kezdhet. Ez a mai kor ízesán s groteszkül torzképe. Már ugyszólván divattá vált a névtelen feljelentés. Nap-nap után érkeznek névtelen levelek a városhoz, megyéhez, rendőrséghez, ügyészséghez és más hivatalos hatóságokhoz, amelyekben a legképtelenebb vádakkal illetnek a vádlottakat, örvendő közbizalmú és teljesen ártatlan embereket. A levelek írói utáni nyomozások a legtöbb esetben nem járnak eredménnyel, és így ez a divat egészen nyugodtan fejlődhet.

Robu János dr., Arad város főpolgármestere most azonban erőlyes gesztussal vet véget ennek a névtelen állapotnak. Hozzá is érkeztek nap-nap után feljelentések a főpolgármester ellen, le is folytatott több vizsgálatot és kiderült, hogy a megvádoltak teljesen ártatlanok. Erre hivatalosan publikáltatta, hogy a jövőben csupán olyan feljelentéseket vesznek figyelembe, amelyeknek írója megnevezi magát és közli pontos címét is. Ezzel a főpolgármester módot akar nyújtani a megvádoltak, hogy ártatlansága esetén elégtételt vegyen magának, hogy ne vádolhassanak mag szabadon senkit sem a sőtészándóku emberek. Hasonló álláspontra kell helyezkednie minden állami hivatalnak, a múlt szomorú példái eléggé meggyőzték, hogy mennyi hitelt lehet adni a névtelen leveleknek. A szigorú és rendőrség rengeteg olyan eljárást folytatott le közbecsülésben álló emberek ellen, amikor a gyanu bázisa csak névtelen feljelentés, csak rágalom volt. Kihallgattak, vököztak, sőt több esetben le is tartóztattak embereket és a vége majdnem mindig az lett, hogy bosszánatot kellett kérni a „vádlottaktól.”

Régi igazság, hogy a névtelen levelet nem szabad figyelembe venni. Ha valakinek van bátorsága vádolni emelni valakit ellen, úgy ne húzódik a névtelenség biztos háttéré mögé, hanem legyen bátorsága arra, hogy álljon elő a vádlói emelvényre, hangzatosan onnan vádjait és főlcint — ne bujjék el az elégtételadás elől!

Bomló ellenzéki pártok.

Forrongás a parasztpártban. — Goldis lemondott a Nemzeti Párt alelnöki tisztéről.

(Cluj, január 20.) A nemzeti párt vezetősége tegnap fontos értekezletet tartott, amelyen Maniu Gyula elnökölt. Az értekezletnek különösen az adott jelentőséget, hogy Dán Sever dr. lemondott főtitkári és Goldis László lemondott alelnöki tisztéről. Dán lemondását azzal indokolta meg, hogy Goldis László indiszkréciót követett el a párttal szemben, mert a szebeni memorandumot átadta a liberális és néppárti lapoknak közlés végett. A lemondások felett ma dönt a Bucarestben összeülő bizottsági ülés. Valószínű, hogy Goldis lemondását tudomásul veszik.

Bucarestből jelentik: A parasztpárti képviselők egy csoportja, amely elégedetlen a párt vezetőség magatartásával, vasárnap ülést tartott Bucarestben. A gyűlésen határozati javaslatot fogadtak el, amelyben egyhangulag felszólítják a pártvezetőséget, he-

lyének elhagyására. Az elégedetlenség oka a határozat szerint az, hogy a jelenlegi pártvezetőség lábbal tiporja a parasztpárti doktrinákat. Rövid határidőt adnak a pártvezetőségnek arra, hogy mér sékelje magatartását, vagy ellenkező esetben az elégedetlenek új demokrata parasztpártot fognak alakítani. Lupu dr.-t, aki a gyűlés idején Beszarabiában tartózkodott táviratilag a fővárosba hívták. Hír szerint az elégedetlenek már régen nem tekinthetők a parasztpárt komoly tagjainak. Különösen áll ez Panastianu és Moravescu képviselőkre, akiket személyes érdekeik következtében, többé-kevésbé liberálisoknak tartanak. Ettől eltökélte általános az a vélemény, hogy az elégedetlenek mögött a parasztpárt mérsékelt eleme áll, akik mindenáron kérik akarják Jorgával és Maniuval hozni a fuziót, hogy ezzel megvessék a kormányképes nagy ellenzéki demokrata párt alapját.

A német kormány nem reakciós.

Luther nagy bemutató beszéde. — Németország nem tér el a londoni egyezményektől.

(Berlin, január 20.) Luther, az új birodalmi kancellár a birodalmi gyűlés mai ülésén mondotta el kormányilatkozatát. Az új kancellár nyilatkozatában a következő figyelemreméltó kijelentéseket tette, amelyek azt igyekeznek bizonyítani, hogy a jelenlegi kormány a pártok fölött áll:

— Azt olvasom a külföldi lapokban, hogy kormányomat reakciósnak bélyegzik és ennek következményeképpen kormányom a Dawes-tervben és a londoni egyezményben lefektetett elveket igyekszik lerombolni. Nem foglalkozom politikával, hanem elsősorban gazdasági és pénzügyi kérdésekkel. A Dawes-tervet annál kevésbé akarom lerombolni, mert hiszen eddig is minden örömmel azon küzdöttem, hogy a londoni tanácskozások eredményeit megvalósíthassuk. Mindig a praktikus és a pozitív munka embere voltam. Ne feltételezzék rólam, hogy elődeim külpolitikájától eltérek. A külföldi parlamentáris többségi kormányt kíván. Az enyém ilyen. Megfontolással mondhatom, hogy a kormányom mögött álló többséget kielégítőnek tartom, ennek a többségnek a kívánságait figyelembe veszem. Nem vagyunk reakciósok és ez meglátszik munkánk szellemén is.

A szokatlanul közvetlen beszéd azt a benyomást kelti, hogy Luther

hajlandó reális politikára, ez azonban különösen dr. Stresemann külügyminiszter viselkedésétől függ. A kancellár beszédét a legnagyobb csöndben hallgatták végig és csak a kommunisták ordítottak bele többször. Luther, aki nem képviselő, rendkívül ideges lett a közbeszólások miatt és a kommunisták ellen többször az elnök védelmét kérte.

Ezután a miniszterelnök hangsúlyozta az exportálás fejlesztésének fontosságát. Németország gazdasági helyzetének megjavítása szempontjából rendkívül fontos, hogy ismét visszakapcsolódjon a világkereskedelem vérkeringésébe.

A kormány mindent meg fog tenni, hogy Németország kereskedelmi szabadságát semmi sem gátolja, de a súlyos külpolitikai terhek természetesen az adórendszert súlyosbítják. A jelenlegi válságos gazdasági helyzet csak lassu munkával szüntethető meg.

Az ülést holnap folytatják és megkezdik a kormányilatkozat feletti vitát.

A kormány nyilatkozatát a kommunisták Rote Fahne kivételével egy lap sem utasítja el. A különböző pártok lapjai bírálják ugyan, de általában várakozó magatartást tanúsítanak s tevékenységüket a kormány cselekedetei-

től teszik függővé. A nemzeti párti lapok meglegedésüknek adnak kifejezést fölötté, hogy a forradalom óta első ízben ülnek a nemzeti párt képviselői a kormány miniszteri székeiben.

London. A hatóságok hat irroszági egyént letartóztattak, akikről megállapították, hogy katonai arzenálok ellen szerveztek merényletet.

Elfogták a bécsi rablógyilkost.

Egy fiatal iparművészeti növendék szúrta le a fiatal leányt.

(Bécs, január 20.) Az osztrák főváros lakossága még mindig annak a borzalmas gyilkosságnak hatása alatt áll, amelynek áldozata a fiatal Geissler Berta, bécsi tisztviselő volt és amelyről mai számunkban részletesen beszámoltunk. Geissler Berta lakásán a nyomozó közegek naplót találtak, amelybe a fiatal lány feljegyezte napi élményeit. A naplóban gyakran szerepelt egy Bergmeister Károly nevű iparművészeti növendék, akivel a leány bizalmas barátságban volt. A rendőrség tegnap este megtalálta a fiatal embert egy hietzingi kávéházban, a detektívek asztalához lépnek, amelynél több kollégája is ült. Amikor Bergmeister a detektíveket meglátta elsápadt és kérdést sem várva kijelentette:

— Igen én voltam.

A rendőrségen elmondta, hogy szombaton délután volt Geissler Bertával találkozója a Karlsplatzon. A leány elmondta neki, hogy 30 millió koronát vett fel. Ekkor ellenállhatatlan kényszer folytán előkapta törét, a leány nyakába szúrt és mikor véresen összeesett, magához vette a pénzt és elmenekült. A pénz felét bevásárlásokra költötte, a másik felét megtalálták zsebében. A gyilkosság elkövetése után elment a fürdőbe, onnan pedig ruha- és fehérmű kezeledéseket látogatott meg és átöltözködött. A gyilkos átadták az ügyészségnek.

— Tovább folyik a hajsza Trockij ellen. Berlinből jelentik: Az Orosz Távirati Iroda jelenti, hogy Moszkvában az orosz kommunisták központi bizottsága teljes ülést tartott a Trockij-ügyben. A központi bizottság elhatározta, hogy Trockij fejelemzetlen magatartása miatt érelyesen megint és egyelőre felmenti a forradalmi haditanácsban való részvételtől. Egyben figyelmeztették Trockijt, ha tovább folytatja fejelemellenes működését, minden politikai működéstől is eltiltják, mert paraszttellenes magatartása a jelenlegi orosz politikára nagy veszélyt rejt.

Hogyan simult el az aradi kenyérválság.

Megegyezés a pékek és a malmok között. — Hivatalosan kimondják, hogy a város belterületén nincsen malom, ebben az esetben már lehet emelni.

(Saját tudósítónktól.) Az aradi pékmesterek és a malmok között felmerült ellentétek miatt bizonytalanná vált a város közönségének kenyérrrel és liszttel való ellátása. A pékek ugyanis nem hajlandók a malmok által kért összeget a lisztért megfizetni, panasszal fordultak a város vezetéséhez, és kérték, hogy kötelezze a malmokat a rendeletben előírt árak betartására, különben be kell szüntetniük a kenyérsütést. Az aradi terményellenőrző bizottság dr. Robu János főpolgármester elnökele alatt ma ülést tartott, a melynek főtárgya volt a pékek és a malmok között felmerült ellentétek eisimítása. Az aradi malmtulajdonosok kimutatták, hogy a terményrendeletben előírt 12 lejes árak mellett a lisztre ráfizetnek s ezért kénytelenek a szállításért, kezelésért és szákhasznatért kilogrammonként 1 lej 36 banit felszámítani. Ezzel szemben a pékek szintén bizonyították, hogy a 13 lej 36 banis lisztből lehetetlen ráfizetés nélkül 10 lej 50 banit adni a kenyér kilóját.

A bizottság súlyos probléma előtt állott, mert a terményrendelet végrehajtásánál minden város köteles alkalmazkodni a rendelet pontjaihoz. Hosszas vita és a terményrendelet áttanulmányozása után sikerült a felek közötti ellentéteket eisimítani és a kenyérelátást biztosítani. Arad város kö-

zönsége részére. A terményrendelet egyik pontja kimondja, hogy csak azokban a városokban és községekben kötelesek a rendeletben maximált liszt és kenyérrárhoz alkalmazkodni, ahol a város, illetve község területén belül malom van, amely minden szállítási nehézség nélkül el tudja látni a város lakosságát liszttel. Azokban a városokban vagy községekben, ahol a malom a városon kívül áll, a terménybizottság tekintetbe veheti a szállítási költségeket, ame-

lyek a pékeket és a malmot terhelik és felemelheti a rendeletben meghatározott árakat.

A terményellenőrző bizottság úgy határozott, hogy mivel a malmok a város területén kívül állnak, javaslatot tesz a tanácsnak, hogy Aradon a liszt kilogrammjának árát 12 lej 55 baniban határozza meg és a kenyér kilóját 11 lejért árusíthassák a pékmesterek. A 12.55-ös lisztárban benne van minden mellékes költség és forgalmi adó. Ezért az árért vehetik át a lisztet a pékmesterek a malmokban. A városi tanács legközelebbi ülésén tárgyalja a bizottság javaslatát, amely valószínűleg még a holnapi nap folyamán a prefektus jóváhagyásával életbe lép.

Aradi orvos szomorú levele Amerikából.

Óva inti a fiatal orvosokat az USA-ba való kivándorlástól. — A sovinizmus odaút még nagyobb, mint Európában. — Dr. Hecht Arnold Washingtonban.

(Saját tudósítónktól.) Hecht Arnold dr., az ismert aradi orvos, aki nemrégben telepedett le az Egyesült Államokban, a napokban érdekes levelet írt egyik aradi kollégájának. Levelében az Amerikában élő magyar orvosok nehéz küzdelemről, a sovinizmus által tuffított amerikai népnek az idege nek iránt tanúsított közönyéről számol be rendkívül érdekes módon. Levelének érdekes részleteit itt adjuk:

— Most az orvosok is csak a kvótán belül jöhetnek be, nem úgy mint a múlt év júliusáig, amikor

minden orvos szabadon jöhetett Amerikába. Ez idő alatt nagyszámú magyar és német orvos telepedett le és valóságos elárasztották Amerikát. Ezek az orvosok, vizsgájuk leteltéig nehezen küzdöttek a megélhetésért. Egyrészt nek sikerült egyes kórházakban gyakorlati álláshoz jutni, havi 28-50 dollárral és teljes ellátással. Azonban nagyrésze nem volt ilyen szerencsés és gyárakban, vendéglőkben dolgoztak a mindennapi szükségletekért. A vizsgát októberben tartották meg és az orvosok nagyrésze megfelelt. Azonban a vizsga után kezdődik a valódi küzdelem, mert nagyon kevesen tudják eleinte megkeresni az

iroda, lakás és ellátás költségeit, nem is szólva a ruházatról és luxuscikkekről. A nagy praxisú orvosok el vannak asszisztensekkel látva, így ez nem kivezető út és nem marad más hátra, mint türelmesen várni, míg lesz valami a praxisból, amit két, három, sőt több évig is eltart. A vizsga írásbeli és angol nyelven kell vizsgázni minden tárgyból, amelyet az egyetemen tanítanak, még a vegy-tan, élettan és bakteriológiából is. Hihetetlen nehézségekkel jár a megélhetésig eljutni, sőt azután is örökös küzdelem és bizonytalanság, mert itt nincs meg a régi-geki részéről az a bizalom és rajongás mint otthon. És ha már eljutott a megélhetésig, elfogja az embert a magány érzése... Itt áll egyedül család és barát nélkül, hideg és közönyös emberek között. Én szeptemberben nyitottam meg washingtoni lakásomon rendelőmet és azóta, ugyanabban az utcában, amely körülbelül olyan hosszú, mint Aradon a színház épülettől a városházáig, még 16 orvos telepedett le, köztük Rohonyi, Schnitzer, Halmos, Fehér, Gonda, a pesti neurologia, Kerekes, a pesti Szent István-kórház orvosa, mind ismert magyar orvos. És rettenetes küzdelmet folytatnak a megélhetésért. Én már régebbi orvos vagyok és így megélek, de ez kivételes helyzet, amit annak a körülménynek is köszönhetek, hogy egy nemrég meghalt, nagy praxisú magyar begyógyász irodáját vettem át. És mégis szívvel kívánom, hogy bár otthon lehetnék, hol a munkánál nemcsak anyagi sikere van, hanem a betegek elismerésével is adóznak. Aki most határozza el magát arra, hogy kijöjjön, annak számítani kell arra, hogy legalább egy fél évig gyakorlaton kell dolgoznia, ugyyszólván ingyen. A fél év után még kell, hogy legalább 800 dollár tartaléktőkéje legyen, hogy az első időben jövedelmét kiegészíthesse. Az idegen orvosoknak még egy nagy nehézséggel kell megküzdniük. Több államban, így Newyorkban, Illinoisban is csak azokat az orvosokat engedik vizsgázni, akik már amerikai állampolgárok, tehát öt éve tartózkodnak itten. Összekötésemmel én eleinte helyettes fizető orvos állást szereztem magamnak, azonban nemsokára elbocsátottak, állítólag azért, hogy a költségeket csökkentsem. Azonban biztos vagyok abban, hogy az elbocsátás oka az, hogy rájöttek arra, hogy idegen vagyok. Nagyon nagy sovinizták az amerikaiak, még nagyobbak, mint Európában. Aki valamiképpen el tud kimódní otthon, annak azt tanácsolnám, hogy maradjon, mert az a kis darab száraz kenyér otthon nem olyan keserű mint itt a pecsenye. Az Egyesült Államokban csak két államban, Arizonában és New Mexicóban engedik meg, hogy az európai orvos a vizsga letétele előtt praxist folytasson.

Eddig a levél érdekes része. Kissé más világításba helyezi az amerikai viszonyokat, mint az optimista kivándorolni készülőki serege, amelynek nagyrésze sokszor megbánja, hogy engedett a csalóka fény hívásának és itt hagyva biztos megélhetést, elindul a bizonytalan messzi világba...

TARCA

Feld papa jubilál.

**Ünnepre készülnek a pesti város-
ligetben. — Ötven éves színház-
gatói múlt.**

(Budapest, január 17.) Érdekes jubileumot ünnepelnek meg márciusban Budapesten. Feld Zsigmondnak, a Budapesti Színház igazgatójának a nevét mindenki ismeri. Most egy kis szanatorium-szobában pihen ki 74 esztendő és 50 év színházgatójának fáradságait. Valamikor, amikor még ifjú ember volt Feld Zsigmond, ő is egyik ösztöndíjas tagja volt a hécsi színhiskolának. Az ösztöndíjat egyszerre hárman kapták meg: Adolf Sonnenthal, Alexander Girardi és — Feld Zsigmond. Ugyanakkor volt színhiskolai növendék Schratt Katalin is. A Stadtheaterből indult el azon az úton, amely a Carltheateren keresztül a budapesti gyapjuccal német színházig vezetett. A közönség a „Haramiák”-ban, az „Ármány és szerelem”-ben és a „Kirchfeldi pap”-ban ismerie és szerette meg. Feld játszotta az akkori időkben divatos réndrámák főszerepét is. Így „Marfi, vagy egy anya a népből” című réndrámá főszerepét több mint ötvenszer játszotta. 100 forint fizetése volt és ebből a pénzből egy hónapban 70 forintot megtakarított. Sokszor szalámit varcsorázott, de 1874. telén együtt volt 15.000 forintja. Ezzel a pénzzel...

hez. 1875. februárjában az építkezés javában folyt, amikor az építész ellátogatott hozzá:

— Baj van Feld ur, — panaszkodott, — eiszámítottam magam, kevés a pénz. A színház vázához ugyan nincs szükség több pénzre, de a tető felépítésére szerezni kell néhány ezer forintot.

Erre Feld kijelentette, hogy majd játszanak egyelőre tető nélkül. Évekig folytak a német előadások a színházban, de az előcsarnok egyik hirdetésnyén megígérte a közönségnek, hogy esős idő esetén a jegyek árát visszadják, kivéve ha egy felvonás már lepergett. Irhattak a szerzők másfélórás első felvonást, a szinkörben két perc alatt lejátszották, ha történetesen borásra fordult az idő, vagy szemelni kezdtek az esőcseppek... Feld német színháza sikeresen versenyzett a gyanjuccal német színházzal és amikor az leégett, akkor Németh József, a Népszínház kedvenc művésze azt mondotta neki, hogy most már versenytárs nélkül marad. Feld erre megjegyezte:

— Tévedsz komám, mert most már magyar színházat csinálók.

Feld Zsigmond úgy-ahogy meg tanult magyarul és tényleg magyar színházgató lett. Feld magyar színházát Rákosi Jenő „Éjjel az erdőn” című népszínművével nyitotta meg, amelynek főszerepét Blaha Lujza játszotta. A színház azonban ekkor került a lejtőre. A német törzsközönség messzire elkerülte a színházat és már csak ritkán csillagzott fel a régi sikerek fénye. „A ruha rossza”

csak még közönséget a színházba és az igazvató külföldi hírességek vendéglátékával igyekezett felcsigánálni az érdeklődést. Duse Eleonora a „Kaméliás hölgy”, a „Nóra” és a „Fedora” címszerepeiben vendégszerelt nála. Majd sorra jöttek Sarah Bernhard, Rossi, a két Salvini, a velencei Goldini színház társulata, Sonenthal, Kainz, Lewinsky, Biasel, Sloboda, Irma Gramatica és az aranyos humorú Hansi Niese. Még egyszer lobbantotta lángra az ifjuság szívét, amikor a színházat köburkolattal látták el és Kíry Klára az „Erdészleány”-ban lépett fel. Akkor keresztelték el a színházat Budapesti Színháznak. Feld Zsigmond sohasem tanult meg tökéletesen magyarul, de megtiltotta, hogy akár a színfalak mögött is németül beszéljenek. Erre vonatkozó magyar beszédét a következő szavakkal fejezte be:

— Also geh ma' weiter!

Ő fedezte fel Sziklay Kornélt, Nyáray Antalt, Sebestyén Gézát, Vendrey Ferencet, Beregi Oskárt, Góth Sándort és Rózsahegy Kálmánt. Nála került először színre Lehár, Eisler és Gilbert-operett Budapesten. Később a fiával, Feld Mátyással iratott pesti revüket, 32 év alatt harmatca, de a színház sokszor olyan rosszul ment, hogy Feld Zsigmond rákiáltott a színház körül ólálkodó lurkókra:

— Mars be a színházba!

Ennek a színházgatónak im neplik most félszázados jubileumát, akinek sok érdeme van a magyar színház és felvirágoztatása körül.

HOGYALL KAROLY?

1925. január 20-án 100 lejért adtak:

Nálunk:

2.68 svájci frankot.
9.44 francia frankot.
36700 belföldi magyar koronát.
36500 osztrák koronát.

Zürichben 2.7125 frankot.
Párisban 9.85 frankot.
Budapestben 38,200 koronát.
Newyorkban 52 centet.

Robn főpolgármester a névtelen feljelentők ellen.

(Saját tudósítónktól.) Arad város vezetéséhez nemrégiben feljelentés érkezett a város egyik tisztviselője ellen, akit a feljelentő különböző visszaélésekkel vádolt meg. A feljelentő nem írta alá levelet, de a város vezetősége ennek dacára megindította a vizsgálatot a feljelentett tisztviselő ellen. A megindított vizsgálat során azonban a feljelentés adatai nem igazolódtak be minden tekintetben. A főpolgármester a jövőben — ma kiadott hivatalos közleménye szerint — nem fogja figyelembe venni a névtelen feljelentéseket. A főpolgármesternek az az álláspontja, hogy minden vádakodó álljon helyt a vádakért és ezért írja alá feljelentését teljes nevével és lakcímével, hogy a vádak ellenőrizhetők legyenek. A rendelkezéssel egyszersmint azt is el akarják érni, hogy többé ne vádoljanak meg igaztalanul egyetlen tisztviselőt sem. A rendelkezés értelmében tehát a mai naptól kezdődőleg névtelen feljelentéseket nem vesznek figyelembe a városnál.

Jellinek Mortonnak revezte magát egy szélhámos

Csak Jellinek Károly, de nem marad el nagyszerű névrokona mögött.

(Budapest, január 20.) Miskolci távirati jelentés hírt adott arról, hogy Mezőkeresztesen elfogták Jellinek Mortont, aki néhány esztendővel ezelőtt egy fél milliárdal csapta be megbízóit. Hétfőn délután kihallgatták az elfogott embert és kiderült, hogy nem azonos Jellinek Mortonral, hanem Jellinek Károly, akit azonban szintén köröznék sikkasztásért. A Kommün után a Duna-bizottságnál szerzett magának állást és szállításokra óriási előlegeket vett fel. Az előlegek felvétele után azonban megszökött. Először Berlinbe ment, majd Franciaországba és végül az afrikai francia idegen légióban keresett boldogulást. Nem tetszett azonban neki az idegen légióban sem a helyzet és innen is megszökött. Afrikából Milanoba került, ahonnan gyalog ment Varsóba és most szökési körútjának utolsó állomásaképpen Mezőkeresztesre került. Amikor Jellinek Károlyt letartóztatták és kijelentették, hogy Jellinek Mortonnak tartják, egyáltalában nem nyegkezett megcáfolni ezt az állítást. Csak a vallatások során, ké-

sőbb derült ki, hogy nem azonos Jellinek Mortonral. Jellinek Károlyt beszéltették a miskolci

ügyvétség fogházába és a miskolci törvényszék fog ítékezni fölötte.

Dollár és fonkölcsönt kap Románia.

A sikeres londoni tárgyalások. — Amerikai tröszt dollárköcsönt ajánl fel.

Bucurestiből jelentik: A Cuvantul teljes fenntartással közli, hogy a Banca Nationalának sikerült husz millió angol font köcsönt szerezni Londonban. Oromulu bankkormányzó már csak a kölcsönszerződés aláírására utazott az angol fővárosba. A valuta stabilizálását szolgáló köcsön megszerzéséről érkezett hírek megerősítésre szorulnak.

Viszont a Dimineata párisi tudósítás alapján közli, hogy egy

amerikai tröszt Romániának hagy dollárköcsönt ajánlott, amelyre komoly garanciákat ajánlott. Többek között a CFR, bruttó bevételét és más állami jövedelmeket. A tröszt fontos ajánlatot tett Bratianu Vintilának, aki behatóan foglalkozik a javaslatokkal. Erre azért van szükség, mert az angol pénzügy nem akar tudni a köcsönről, mivel az összes pénzügyi körök az angol fontnak aranyparitáson való megtartását kívánják elsősorban biztosítani.

A forrongó vulkán országában.

Kiküldött munkatársunk Rómában.

Az olasz külügyminiszterium sajtófőnöke nyilatkozik a Közlönynek.

Látogatás báró Valentino sajtófőnökénél. — Mi igaz a sajtó olnyomatásáról. — A kormány és a kisebbségi sajtó.

(Róma, január 20.) Valamikor a sajtót a hetedik nagyhatalomnak nevezték, de amióta a nagyhatalmak sorában oly óriási változások estek, a sajtó is a hetedik helyről — az elsőre került.

A világsajtó apró ólombetűi mind megannyi megsebezhetetlen katonára, melyek új eszmékért küzdenek, egyetlen szavukkal milliókat mozgatnak és milliónyi akaratot tudnak tette serkenteni.

Hogy mekkora a sajtó hatalma, az most világosan látni Olasz országban.

Mussolini, a „duce”, hatalmas nagyrészt a fascista sajtóban rejlik, de az ellenzék is a saját sajtótermékeiből meríti merész akaratát, ez lelkesíti a csüggedőket, ez fakasztja a reményt s ez élteti a jövőbe vetett hitet.

S hogy mennyire hatalmas az ellenzéki sajtó is, bizonyítja az a hadjárat, melyet a még hatalmasabb fascista párt indított az egyes lapok ellen.

A jelenleg Olaszországban dúló erős politikai viharok visszénye a sajtóban tükröződik. Abban a sajtóban, mely nagyszerűen van beszerelve, mely élénk, színes hírszolgálatával, gyorsaságával ma előkelő helyen áll. A lapok okosok s így érthető, hogy különösen most, majdnem minden ember kezében ott látni az újságot.

Róma uccái hangosak a rikkanások szavától. Az örülden száguldó autók túlkölesét talharsogja a rikkanás ordítózása.

Csak itt, Rómában látni, hogy mennyire túloznak a külföldi lapok, amikor a jelenlegi olasz helyzetről írnak. Igaz, nagyok az ellenzéki pártok között, de a hatalom Mussolini kezében van s a parlament és vele a nép többsége mögött áll.

Érdekes beszélgetésem volt ma délután erre vonatkozólag Valentino báróval, a külügyminiszterium sajtófőnökével.

— Ne higye, hogy mi üldöz-

zik a sajtót. *Sehol a világon nincs nagyobb sajtószabadság, mint Olaszországban.* — Ezekkel a szavakkal kezdte meg a báró fejtegetéseit.

— Hogy történtek a napokban lapelkobzások, ez tény, de ezek nem a tisztességes sajtó ellen irányultak. Láthatja, hogy a komoly, előkelő ellenzéki lapoknak semmi bántódásuk, hogy a vicclapok és a legmaróbb gunnyal tárgyalhatják az eseményeket, de államédek, hogy a felforgató sajtó kinövésait lenyessük.

— Olaszország alkotmányos állam. A nép hangulatát, akaratát a parlament mutatja s ennek túnyomó többsége a kormány. Mivel Mussolini híveiből került ki. A míg a helyzet meg nem változik — s itt mosoly ült a markáns arcra — pedig nem fog megváltozni egyhamar — a sajtószabadságot továbbra is úgy fogjuk érelni, mint most: eltűrünk, sőt szívesen vesszünk minden jogos kritikát, minden új, egészséges eszmét, mely Olaszország javát szolgálja, de kerlehetetlenek leszünk, ha azt látjuk, hogy a sajtószabadság, a szabad gondolat leple alatt a bomlás, a felfordulás csiráit plántálják a népbe.

— A kisebbségi sajtónak nálunk nincs bántódása. Igaz, nem is ad erre okot. Cenzura persze nincsen. Mi nem nyomjuk el nemzeti-ségeinket. Nyelvüket szabadon használhatják, kulturájukat becsüljük. Az olasz nép évszázados szelleme és szabadságszerete nem is tűrné a nemzeti-ségek elnyomását, még akkor sem, ha né tán valamelyik kormány erre vetemednék.

— A külföldi lapok is cenzura nélkül jönnek be az országba. Persze, kivételes esetekben, amikor az olasz állam társadalmi berendezkedéséről és állami függetlenségéről

szó esik, akkor megvonjuk tőlük a postai szállítást.

Körülbelül egy óra hosszat voltam a báró vendége. A legnagyobb szívélyességgel és lekötelező udvariassággal fogadott s a legmelegebben érdeklődött az otthoni sajtóviszonyok iránt.

S még mielőtt megköszönhettem volna a kapott információt, a báró volt az, aki köszönetet mondott nekem azért, hogy felkerestem és hogy intervjút adhatott.

Bugél Jenő.

Megnyilt az aradi jégpálya.

Előkelő közönség hódol a korcsolyázás sportjának.

(Saját tudósítónktól.) Az égi hatalmak végre megkönyörültek az aradi korcsolyázni vágyókon és a hosszú bőjt után egy kis faggval kedveskedtek a földieknek. *Megnyilt újra a jégpálya*, ujságolták egymásnak boldog arccal a korcsolyázók és mindenki sietett meggyőződni az újság valóságáról. Az örömhír való volt és az aradi szépasszonyok, leányok és férfiak siettek felcsatolni a fényő korcsolyákat. Nevető csoportok sikkoltak a jégen, a sokszínű sálak röpöködtek a levegőben, mindenki siet kivenni a részt a téli sportból, mielőtt még a meleg napsugarak pontot tesznek a tél végére. A vig sportolók között ott találjuk dr. Fülöp Bélánét, Schulhof Andornét, dr. Szelle Károlynét, Hegyi Andrásnét, dr. Éles Gézánnét, Anghel nővéreket, Stauber Margitot, Simay Erzsit, Szerényi Gézánnét, Brunner Bélánét, Müller nővéreket, Kovács Sándornét, Waldernét, Fiedler nővéreket, Bán Sándornét, Hady Máriát, Pick Annust és még sokat az aradi szépasszonyok és szép leányok korcsolyázó gárdájából. A jégpályának érdekes vendége is van. A *Schuler pár*, amely bajnokságot nyert a bécsi mikorcsolyázáson, naponta látogatja a pályát és ígéretet tettek arra, hogy szívesen szolgálnak instrukciókkal a hozzájuk fordulóknak a korcsolyázás titkaiból. Este kirgultak a villanylámpák, amelyek sárgás fényt vetettek a hangos korcsolyapályára. Hady Antal, az egyet sokoklaku és tevékeny előke mindemitt ott van és mindemitt észrevenni szakavatott kezének rendezését. Mindenki számára van egy kedves kérdése és szinte irigység fogja el az embert, amikor látja, hogy mennyi bájos mosoly száll feléje a szép hölgyek ajkairól. A diákok és diákneányok is kivesszik a részüket a téli élvezetből és számos kérdés száll csendesen az ég felé: *Bár csak ilyen maradna az idő még sokáig...*

Bankból február 1-én az aradi Közeontiban.

Egy asszony gyanús bőrdönt visz az uccán.

Csúf hideg téli éjszaka. Sűrű köd, hideg szél és ijesztő sötétség fogad, amint hazafelé indulok. Felhajtom a galléromat, szemembe hazom kalapomat és nekivágok az utnak. Mi az? Előttem néhány lépésre egy jólöltözött asszony áll, kezében hosszú koporsó alakú bőrönd. Vajon mit vihet? Közébe érek, az asszony meglát, felveszi a bőröndöt és riadtan menekül. Gyanús, — mondtam magamban, — de a következő percben már mosolyogtam magamon. Ha egy asszony bőröndöt visz az uccán, még nem kell rosszra gondolni. Elvégre nem biztos, hogy feldarabolt holttestet visz. Nem bizonyos, de lehetéges, — gondoltam tovább. De miért fut előlem oly ijedten? Meggyorsítom lépteimet. A nő észreveszi és megáll, elszánt tekintettel nézve rám. A néptelen uccán csak ketten vagyunk és a nő vár. Talán meg akar támadni? Ezek a mai asszonyok. Az ember annyit mindent olvas rólok az újságban, hogy nem csoda, ha a férfiak félnek és nem mernek kísérelni nélkül az uccára menni. A revolveremet mindenestre előveszem és meghúzodom az egyik kapuban. A nő felsóhajt, hangosan mondja: Jaj Istenem és sírni kezd. Vajon mi nyomhatja ennek a nőnek a lelkiismeretét. Most felkapja a bőröndöt s megy, én utána. Észre veszi, felsikolt és futva fordul be a Debrői-uccába. Én utána, de mire a sarokhoz érek, a nő eltűnt. Rosszkedvűen nyitom ki kertünk ajtaját. — Ki tudja, milyen titkot nyit el a januári éjszaka. Talán már a holnap lapban olvashatom a hosszú cikket „A Rókushegy ut halálbőröndjei.” Brrrrr.

Vacsoránál éppen el akarom mesélni ütökzatos kalandomat, amikor a szobaleány azzal jön be, hogy a szomszédok átüzentek, hogy az éjjel jó lesz vigyázni.

— Miért?

— Gyanús ember járkal a környéken. Ebbe a kertbe bujt be.

— Ki látta?

A szobaleány részletesen elmondja, hogy a szomszéd nagyságos asszonynak épen most hozta haza a varrónó az új ruháját. A Trombitás-uccán éppen meg akarta vizsgálni a csomagját, amikor egy felgyűrt galléru, rettentő kékfejű ember közelített feléje. Szaladni kezdett, az illető ember mindenütt a nyomában. Amikor a Rókushegy-úton megállt, mert nem bírta tovább a futást, a lámpánál látta, hogy üldözője revolvert vesz ki zsebéből. Amikor végre berohant a szomszédokhoz, eszméletlenül esett össze. De azt mondja, hogy látta a rablógyilkost a mi kertünkbe lépni.

— Ugyan, — szóltam közbe — rablógyilkos?!

— Igenis, azt mondta a varrónő, hogy olyan elvetemült, gonosz nézése csak egy rablógyilkosnak lehet.

Még segitettem a kertet átkurítani. Csak nem fogom elárulni,

hogy az elvetemült nézésű ember én vagyok. Reggel a feleségem azt mondta, hogy az éjjel féltemben le sem hunyta a szemét.

Szegény... ha tudta volna, hogy a „rablógyilkos” ott alszik nyugodtan a szomszéd ágyban. (Szenes ember.)

Bezáratta a törvényszék az aradi Luvrult.

A hitelezők védekezése. — Megtörtént az első bünvádi feljelentés a Luvrul tulajdonosai ellen.

(Saját tudósítónktól.) A „Luvrul” aradi nagyáruház tulajdonosai, Neumann és Singer röviddel ezelőtt fizetési képtelenséget jelentettek be az aradi törvényszéknek és kényszerregezési eljárást kértek maguk ellen. A cég 1.100.000 lej passzívával és 400 ezer lej aktívával kérte a kényszerregezést, hitelezőknek pedig negyven százalékos egyezséget ajánlott fel. Ornstein Árpád dr. cégbíró a periratok áttanulmányozása után elrendelte a Luvrul cég ellen a kényszerregezést és vagyonszelvényelőnek Fag Balteanu ügyvédet nevezte ki. A bíróság kiűzgette a hitelezők követelésének bejelentési határidejét, a kényszerregezési tárgyalás napját, a vagyongondnok pedig megkezdte a cég vagyonának leltározását. Az üzletet a kereskedelmi törvény rendelkezéseinek megfelelően nyitvahagyták és annak bevételeit a vagyongondnok minden nap köteleességszerűen ellenőrizte. A tulajdonosok ugyancsak a törvény rendelkezése alapján a mindennapi bevételből a napi kiadások fedezésére kivonhattak a vagyongondnok által jóváhagyott összeget. Neumann és Singer tulajdonosok a törvény által biztosított joguknál fogva minden nap bemutatják a kiadási költségnyugtát Fag Balteanu vagyongondnoknak, de ezeken a nyugtákon a megélhetési költségekre leggyakrabban több volt feltüntetve, mint amennyi az átlagos napi bruttó bevétel volt.

A hitelezők értesíttek a dologról és ügyvédjük, dr. Szalai Vilmos útján keresetet nyújtottak be az aradi törvényszék cégbíróihoz, amelyben kérték a Luvrul

nagyáruház azonnali bezárásának elrendelését. Kérésük támogatására a hitelezők felemlítették, hogy abban az esetben, ha a Luvrul áruház a kényszerregezési tárgyalásának napjáig nyitva marad — amely előreláthatólag 60 napon belül nem lesz megtartható, — a cégtulajdonosok és azok alkalmazottjai felemészítik a jelenlegi vagyont jelentékeny százalékkal.

A hitelezők kérelmével ma déli előtti ülésén foglalkozott Ornstein Árpád táblabíró. Kihallgatta Fag Balteanu vagyongondnokot, aki kijelentette, hogy tényleg a napi kiadások meghaladják a bruttó bevételt és az üzlet további nyitvatartása esetén a hitelezők nagyobb károsodást szenvednek. A vagyongondnok kihallgatásának befejezése után a cégbíró meghozta végzését, amely szerint elrendeli a Luvrul nagyáruház azonnali bezárását. A végzést még a mai nap folyamán kézbesítették Neumann és Singer cégtulajdonosoknak, a vagyongondnoknak és a hitelezőket képviselő dr. Szalai Vilmos ügyvédnek.

A Luvrul nagyáruház tulajdonosai ellen, közvetlenül a cégbíró fentebb határozatának kihirdetése után ma megtették az első bünvádi feljelentést. A feljelentett hitelezők csalással vádolják a cégtulajdonosokat, akik a feljelentés állítása szerint, a kapott árukat több esetben olcsóbban árulták, mint amennyiért a nagykereskedőtől hiteltre vásárolták. A bünvádi feljelentés holnap déli előtt Orezeanu vizsgálóbíróhoz kerül, aki az ügyességi véleményezés alapján dönt a bünygyi vizsgálat megindítása kérdésében.

SZÍNHÁZI MŰVÉSZET

* Az aradi városi színház rendezeti műsora. Szerdán: Nótás kapitány, operette. Csütörtökön: Nótás kapitány, operette. Pénteken: Ártatlan Zsuzsi, operette. Szombaton délután 4 órakor: Troubadour, opera; este: Kis muszkák, vígjáték, Fekete Mihály felléptével. Vasárnap: Fél 3 órakor Cigánybáró, operette; fél 6 órakor: Névtelen asszony, színmű; fél 9-kor Nótás kapitány operette. Hétfőn: Nagy kabaré és az/Arvácika első felvonása fordított szereposztással. Premierbérlet 2.

* Thália Cabaré. Soha ilyen színes, változatos és gazdag műsort, mint amilyent holnap csütörtökön fog játszani a Thália Cabaré. fennállása óta nem produkált a kabaré. Aki jó, új kuplékat óhajt hallani az halálra nevezheti magát Kalós Feri új kuplén, aki szép chansont akar, az hallgassa meg Orbán Ibit. Aki pedig táncot kíván látni, az ámulatba fog esni, mert olyat, a mit Orlando a kabaré nagy vendégművésze produkál, aki a cári udvar első táncosa volt, az minden kritikán felül áll. Az igazgatóságnak sikerült nagy áldozatok árán pusztán egy heti vendégjátékra megnyerni a

művészt. A színpad körül darabok; Mügyűjt a feleségem. A színész, Börcsök uram szerencséje és egy szenzációs helvi aktualitás: a Vadasszony. Itt említjük meg, hogy a Thália Cabaré-kedden, csütörtökön, szombaton, vasár- és ünneppalokon tart előadást 9 órai kezdettel. Dacára, hogy az e heti műsor olyan nagy anyagi áldozatokba kerül, az igazgatóság a helyáratat nem emelte fel. Jervek elővételben Bauernel, Minorita-palota.

* A határszéli román színtársulat ügye. Mint jelentettük, a napokban a kultuszminisztériumban tanácskozás volt a határszéli városokban alakítandó állandó román színtársulatok ügyében. A határszéli városok képviselőit magukat a tanácskozáson, amelyen elhatározták, hogy két román társulatot szerveznek, az egyik temesvári, a másik nagyváradi székhellyel. A temesvári román társulat hosszabb ideig Aradon is fog játszani.

* Nótás kapitány. A nagyszerű slágeroperett péntektől kezdve lekerül a műsorról, hogy a színpadi termés más vállalkozásának adjon helyet s ezután csak időnként kerüljön sorra. Szerdán és csütörtökön tehát s ezt követően vasárnap este még a premier szereposztásában nézheti meg

még a közönség a fülbemászó dalok sokaságától színes és hangulatos operettet.

* Fekete Mihály első fellépte. A most indult nagy szezonban Fekete Mihály színigazgató szombaton, a Kis muszkák Öreg szerepében lép becéző közönsége elé. Legutóbb az évad rövidsége miatt a rendkívüli sikert aratott Kis muszkák csak egyszer kerülhetett színpadra s így sokaknak nem volt alkalma ezt a prózai mesteralkotást megtekinteni.

* Ártatlan Zsuzsi. Lengyel Irén bucsufelléptétől újította fel a színház az Ártatlan Zsuzsi operettet és a jó szereposztású felújítást zsúfolt ház hálás tapsai jutalmazták, erre a sikerre való tekintettel a színház pénteken megismétli a Gilbert operettet.

* Filharmonikus hangverseny 22-én, csütörtök este fél 9 órai Aradon a Kulturpalotában. Vezető nyel Müttermüller József. Szolista Arányi Ferenc hegedűművész. A zongoránál dr. Zelle Károly. Műsorok: Dvorak, Fuchs Orieq, Volkmann zenekari és Sibelius, Smetana, Kreisler és Sinigaglia hegedűkompozíciói. Jegyárutást a Scherhag cég (Földes palota) eszközli.

* Műkedvelői előadások céljára alkalmas egy felvonásos vígjátékra pályázatot hirdet az „Illusztrált Színházi Világ”. A legjobb vígjáték pályadíja 2000 lej. A jeltes levél eljuttatott pályaművek 1925. március hó 15-ig az „Illusztrált Színházi Világ” kiadóhivatalához (Providentia könyvkereskedés, Cluj, Călea Regele Ferdinand 62. sz.) nyújtandók be. A pályaművek a szerző tulajdonát képezik, de a kiadóhivatal fenntartja magának a pályadíjat, illetve díszteret nyert vígjátékoknak az „Illusztrált Színházi Világ” című művészbomban való leközölhetési jogát.

* Temányi—Kósa febr. 4.

Papíráruk és írószerek

Sándor kiadóháza, Arad, 10181

Tutankhamen körül minden csendes.

Az egyiptomi kormány az engedelmesség útját tért.

(London, január 20.) A híressé vált Tutankhamen sírja körüli harc többé-kevésbé megszűnt és a vitás kérdés megoldást talált. Az egyiptomi kormány ugyan a kriptában talált ereklyéket a magáénak vindikálja, azonban határozott ígéretet tett arra nézve, hogy azokat az ereklyéket és nagyértékű régi ékszereket, amelyekből két példányt találnak meg, az egyiket Howard Carter vagy a Carnarvon lord utódainak szolgálatjába adja. Ezenkívül arra is kötelezte magát, hogy amennyiben a tudomány érdeke feltétlenül megkívánja, a fáraó mumiáját a Kariói múzeumba szállíttatja, hogy a kutatásokat ne a fanatikus egyiptomi nép előtt végezzék. Az egyiptomi kormány ilyen nagymérvű engedményével valószínűleg most megszűnteti a fáraó mumiája feletti harcokat.

HIREK

Hellinger Saul és a világsi atrocitás.

Hellinger Saul segédkantori és netszói minőségben működik Sirla (Világos) aradmegyei községben. Már teherszakállu bácsi és tudlán kívül belekerült ő is a nagy politikába. Ugyanis megismerte a fasisztikus hátrányait és mint tudós ember megtanulta, hogy a fejbeverésnek különféle technikája is van. Van amelyikkel csak három hétig kell kórházban feküdni. De van olyan is, amellyel az ember minden különösebb baj nélkül jut el a másvilágra. Hellinger Saul ma beült a szerkesztőségbe, elmondta a vele megessett atrocitást és kérte, hogy írjuk ki az újságba. Visszaajuk az ő sajátos előadását és írjuk az újságba.

— Kérem, én a kántorkodás mellett még tartással is foglalkozom és így néhány héttel ezelőtt átmentem Galsára, ahol egy kereskedő gyermekét tanítom. Amikor visszafelé mentem, Sirla közelében egy nagy csoport diák, botokkal fellegyverkezve, rámrohant és forgatni kezdték a botokat a fejem felett és a fejemen. Hiába mondtam nekik, hogy ne nagyon forgassák, mert forgalmi adót kell fizetni, nem hallgattak rám és addig forgatták a botokat, míg én a kórházba kerültem bevért fejjel. Ezt az esetet meghaltatta a képviselő úr és a csendőrmester és kikutatták, hogy kik voltak a diákok és megdorgálták őket. A diákok is belátták, hogy jobb üzlet várót, mint botot forgatni és hozzám jöttek bosszúmat kérni. Mivel a fejem már begyógyult, megbocsátottam nekik. De megmondtam, ha még egyszer, mint zsidó jövök a világra, hét fejjel érkezem, mint a hűdra, hogy ha egyiket beverik, maradjon még néhány tartalékba.

Az öreg bácsi meg elmondta, hogy ő „költői lélek” és három száznál több verse van, amelyeket mándjárt el is akart szaválni, de szándékában gyöngéden megakadályoztuk. Maga köré csavarta kivehetetlen színű sálját, de mielőtt elment volna, még visszaszólt az ajtóból: — Kérem, ha meg méltóztatnak írni az esetet, ne felejtse el a hétfejű zsidót is belevenni.

— A fimisoarai prefektus beteg. Dr. Coste Gyula Temes megyei prefektusa könnyebb spanyolnáthában megbetegedett. Betegsége alatt hivatalában Beján Cornél alispán helyettesíti.

— Oriási vihar Norvégiában. Osloból jelentik: Norvégia felett tegnap nap Oriási pusztító vihar vonult végig, amely országszerte nagy károkat okozott és emberáldozatokat is követelt. Magában a fővárosban huszszan szörnyethaltak.

— Sikasztó pesti bankárok Argentínában. Budapestről táviratozzák: Ismeretes, hogy a tőzsdekrach idején Weisz Emil és Ószi Gyula bankárok Párisba szöktek mert tekintélyes összegeket sikasztottak el feleiktől. A párisi rendőrség a budapesti rendőrség megkeresésére letartóztatta a sikasztó bankárokat, a kiket azonban a párisi törvényszék szabadlábra helyezett. A bankárok ezt kibaszni látták és Argentína fővárosába, Buenos Ayresba szöktek.

Kisantant-konferencia a bolsevista propagandával foglalkozik.

(Bucuresti, január 20.) Diplomáciai körök szerint, a Kisantant március elejére ehalasztott konferenciájának napirendjén két fontos kérdés megvitatása szerepel. Az egyik a balkáni kommunista propaganda elleni intézkedések megállapítása, a másik a bolgár reguláris hadsereg felállításának kérdése. A konferencia egyben tiltakozni kíván a Wrangel-flottának a Fekete tengerre való beosztása ellen.

Fogházra ítélték Ulain Ferencet.

A kecskeméti választás epilógusa. — Miniszterek és más előkelőségek mint tanuk.

(Budapest, január 20.) Kecs-keméten ma kezdték meg dr. Ulain Ferenc hármas rágalmazási pörének tárgyalását. Dr. Ulain a választások idején Lendvai István jelöltjének támogatására leutazott Kecskemétre és olyan beszédet mondott, amelyben számos közéleti férfit súlyos visszaélésekkel vádolt meg. A népgyűlésen kijelentette, hogy a Magyar Folyam és Tengerhajózási Részvénytársaság s az Interexim nyereségeiből 300 milliót osztottak ki közéleti férfiaknak és nemzetgyűlési képviselőknek. Ulain a törvényszék mai tárgyalásán kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek. Ulain bizonyítani kívánta, hogy a jelenlegi kormány pénzügyi politikája rossz, erre azonban megjegyezte a tárgyalást vezető elnök, hogy erre né térjen ki, mert ez nincsen benne a vádban. Ulain ezután kijelentette, hogy ő sohasem állította, hogy megvesztegetés történt és csak kedvezmények adásáról beszélt s arról, hogy a Hitelbank a megvádolt férfiak között nyereséget osztott szét. Bardócz Árpád ügyész felhívta a bíróság ügyelmét, hogy Ulain politikai célokra akarja fel-

használni a tárgyalást és azt akarja elérni, hogy az ítélet elől döntse, hogy melyik politika jó: a kormány pénzügyi politikája, vagy az ő általa ajánlott politika? Az ügyész figyelmeztette a bíróságot, hogy a pörbe ne vigyen bele politikát. Ulain az ügyész kijelentésére válaszolt s azt kérte, hogy a könyveket és a levelezéseket vizsgálják meg s a szakértőket is hallgassák ki. A tanuk közül többet nem lehetett kihallgatni, mert Ullmann Adolf bankigazgató és Szcitovszky Tibor külügyminiszter betegségeikkel mentette ki magát, dr. Nagy Emil volt igazságügyminiszter pedig Londonban tartózkodik. A kihallgatott tanuk között voltak Weisz Fülöp bankigazgató, Kálnya Kálmán meghatalmazott miniszter, Szcitovszky Béla házelnök és Rakovszky Iván belügyminiszter. A bíróság valószínűleg ma hirdeti ki az ítéletet.

A bíróság hosszas tanácskozás után dr. Ulain Ferenc ügyvédet és nemzetgyűlési képviselőt beszéde miatt kétféle rágalmazás vétségéért két hónapi fogházra és 2 millió korona pénzbüntetésre ítélte.

— Az orosz-francia viszony. Párisból táviratozzák: Hierriot miniszterelnök ma fogadta Krasszint, az orosz szovjet párisi nagykövetét, akit figyelmeztetett arra az ígéreterre, hogy Szovjet-Oroszország nem fog beleavatkozni Franciaország belügyeibe.

— Véres zavargások Németországban. Königsbergben és Segefeldben, a köztársaság megalakulásának évfordulóján számos összeütközés történt. Königsbergben a köztársasági és a jobboldali nacionalista szervezetek között valóságos harc folyt le, amelynek számos sebesült áldozata van.

— Súlyos vasúti katasztrófa a Bácskában. A bács megyei Csantavér közelében az Újvidék felé haladó személyvonat utolsó kocsija kisiklott, amelyet a vonat valóságos magával vontszolt. A vasúti szerencsétlenségnek eddig 3 halottja és számos súlyosan sebesültje van.

— Moravesik tanár tanszékének utóda. Budapestről táviratozzák: A nemrégiben elhunyt Moravesik Ernő egyetemi tanár tanszékét Schaffner Károly vette át, aki eddig az agykörbontlan tanára volt. Schaffner Károly európai hírű, kiváló tudós.

— Elhunyt a párisi román delegáció. Párisból jelentik: A szövetségi pénzügyminiszterek konferenciáján Bratianu Vintilla pénzügyminiszter kíséretével résztvevő román delegáció tegnap hazautazott.

— A Hadiárvak Országos Szövetségének január 19-i aradi hangversenye közbejött akadályok miatt elmarad. Legközelebbi határideje fal-

ragaszok útján lesz hirdetve. A megváltott jegyek érvényesek.

— A Roboz-pör. Budapestről táviratozzák: A Roboz-pör mai tárgyalására zárt tárgyalást rendeltek el. A zárt tárgyaláson ismertették Robozék kormányzósági cikkeit, valamint a hűtlenség és izgatás vádjával kapcsolatban kihallgatói tanuk vallomásait.

— Elhunyt uradalmi izléző. Szikalla Antal a kisjenői volt főhercegi uradalom intézője 93 éves korában meghalt. Az elhunytban Vály Lajos nyugalmazott Acsev főmérnök apósát gyászolja. A nagy tiszteletnek örvendett öreg urat tegnap temették el nagy részvét mellett Kisjenőn.

— Egy volt angol képviselő munkanélküli segélyre szorult. Londonból jelentik: Low volt munkáspárti képviselő, akit a legutóbbi választáson konzervatív ellenjelöltje kibuktatott, eddig hiába keresett munkát, nem talált. Pénteken vette fel első ízben a maga és családja részére a munkanélküli segélyt.

— Mezei Mór ünneplése. Budapestről jelentik: A magyar közélet egyik régi és érdemes alakja Mezei Mór szombaton fordult életének kilencvenedik évébe. A közszerepetben és közbecsülésben álló férfit a legöregebb magyar ügyvédet, ebből az alkalmából elhalmozták szerencsés kivánsatokkal. Az öreg ur friss egészségben fogadta az üdvözléseket nagy korona-uccai lakásán, ahol tisztelői, barátai és hívei közül számosan ke- resniék fel.

— Halálos vasúti katasztrófa Pankotán. Súlyos vasúti katasztrófa történt az elmúlt éjszaka Pankota község vasúti állomásán. A Brád felől érkező tehervonat a pankotai állomáson vesztegelt, amikor beütközött az Aradról elindult tehervonat, amely ugyanarra a vágányra szaladt, mint amelyen a másik tehervonat állott. A bajt csak az utolsó percben vette észre az aradi vonat mozdony vezetője, azonban akkor már késő volt és a két vonat összeütközött. Az aradi vonat vezetője, Nyisztor László elte, a brádi vonat vezetője, Nagy András súlyosan megsebesült. Több fékező könnyebben sebesült meg. Az esetről jelentést tettek az aradi állomásnak és a vizsgálat megindult.

— Bojkottált moziszinész. Rodolph Valentino Amerikában nemcsak a nők kedvelt mozihőse, hanem a férfiak is követendő mintaképnek tartják s utána iparkodnak azok, akik divatosak akarnak lenni. A divat király a napokban egy merész gondolat s oldalszakállat növesztett. Ugy látszik, Valentino sem számolt minden körülménnyel, mert alig került nyilvánosságra ez a „nagy eset”, azonnal tiltakoztak ellene — a borbélyok. Tiltakozásuknak nagyobb nyomatókat is adtak, mert a chicagói borbélynagygűlés nem elégedett meg a panasszal, hanem a szövetséghez tartozó 300.000 borbély mindaddig nem ragasztja ki ablakába a moziplakátokat s nem járítja a moziújságokat, míg Valentino oldalszakállat hord. Meg is indokolták ezt a szigorú határozatukat azzal, hogy Valentino olyan hatással van az amerikai férfidivatra, hogy valószínűleg általános lesz az oldalszakáll-divat, ha meglátják Valentino képét, ez pedig tetemes kárt okozna a borbélyiparnak, amely elveszítene a naponta borotválkozó vendégek nagyrészét, de „ezenfelül az oldalszakáll teljesen elváltoztatja az amerikai arc jellegzetességét, úgy hogy a vérbeli yankeet nem lehet majd megkülönböztetni egy oroszról.” Ennek az indokolásnak az a magyarázata, hogy a választási harcok óta Amerikában senmitől sem irtóznak jobban, mint a szakállas orosz kommunistáktól.

— Megszűnt sajtópör. Érdekes sajtóperek kerültek ma tárgyalásra a temesvári törvényszéken. Goldmann Simon óras és ékszerész sajtó útján elkövetett rágalmazásért pert indított Siebold Fülöp temesvári butorgyáros ellen, aki egy röpiratban állítólag rágalmakkal illette az ékszerészt. A mai tárgyaláson Siebold jogi képviselője bejelentette, hogy a röpirat, amelyben az inkriminált rész megjelent még 1921-ben jelent meg és a későbbi 1922 októberi amnesztia-rendelet alkalmazásával az eljárás megszüntetését kérte. A bíróság helyt adott a vádlott előterjesztésének.

PRATER 1914

Dysiform

— **Vidéki előfizetőinkhez!** Az új előfizetési negyed alkalmával felkérjük úgy hátralékos, mint előfizetésüket negyedévenként megújító vidéki előfizetőinket, hogy a Közlönyért esedékes előfizetési díjat a kiadóhivatalnak haladéktalanul beküldeni sziveskedjenek.

— **A szovjetbörtönök borzalmai.** Berlinből jelentik: A Vorwärts feltűnő cikket írt az oroszországi börtönállapotokról. Megbízható tudósítást közöl azokról a borzalmakról, amelyekben a sustáli kólostorba zárt szociálistáknak keresztül kellett esniük. A bezárt szociálisták december végén éhségsztrájkot rendeztek, mert a hatóságok a súlyos tuberkulózis betegeknek nem akarták kórházba szállítani, hanem egészséges társaik között hagyták. Az éhségsztrájk mintegy két hétig tartott és a foglyok nagyrésze életveszélyesen beteg. Azonban a szovjethatóságoknál nincsen kegyelem.

— **Lord Landsdowne, az „antant apja“.** Nyolcvan éves. Londonból jelentik: Szerdán ünnepelte lord Landsdowne nyolcvanadik születésnapját. Ebből az alkalomból a Times vezetőfolyón emlékszik meg az „antant apja“-nak és az angol-japán szerződés mesterműjének érdemeiről. Kifejté, hogy azok a különös javaslatok, amelyeket II. Vilmos császár az angol külügyminiszternek tett és amelyek Nagy-Britanniát megfosztották volna az egyensúly biztonságától, kötelességévé tették Angliának, hogy szorosabban csatlakozzék Franciaországhoz. Így jött létre az antant, de eredetileg nem volt szövetség, sem politikai érdeklődés, amit az is bizonyít, hogy gróf Wolff-Metternich nagy követés után azt mondta lord Landsdownenak: „Nagy kár, hogy Anglia nem kötött hasonló megállapodást Németországgal!“ — Erre lord Landsdowne azt válaszolta, hogy amennyiben hasonló alkalom adódott volna, a brit kormány hasonló utat követett volna és a nehézségeket levelezéssel volna szerződésekké alakítani.

— **Eíveszett ma délután 6–7 óra között a városkizától az Alexandru-ucca végéig terjedő útvonalon egy különösen nagy hócsúszás.** Megtaláló kéretik 1000 lej jutalom ellenében a kiadóhivatalnál, vagy a rendőrségnél átadni.

— **Jelmez bál (Bolondestélyre)** esetleg kézhöz nem kapott meghívók Genesyné tánctermében kedd, esütörtök szombati napokon átvehető a Fehérkeresztben.

— **Irodai cikkek Kerpelnél Arad.**

— **Thémés nagy jelmezbálja** február 14-én Aradon a városligetben.

— **Fabál február 7-én Aradon, a Központban.**

— **Jelmez bál (Bolond estély)** folyó hó 25-én (vasárnap) Aradon a Fehérkeresztben.

— **Révai XVII. előj. Kerpelnél.**

Mit akarnak az osztrák és magyar legitimisták?

Érdekes monarchista nyilatkozat.

Bécsből jelentik: Azokkal a hírekkel szemben, amelyek az osztrák és magyar legitimisták közötti megállapodásokról szólnak, a „Korrespondenz Herzog“ Wolff ezredesétől a következő közleményt kapta:

A jelentések nem felelnek meg a valóságnak. Az osztrák és magyar legitimisták közötti konkrét összeköttetés egyáltalában csak a következő feltételek mellett volna lehetséges: 1. Magyarország

a Habsburg-ház jövőben történetadó restaurációja esetén az új dunai monarchiában lemond Ausztriával, Csehországgal és Horvátországgal szemben az elsőbbségről, az 1918. év előtti állapot szerinti. 2. A magyar főnemesei kikérik az uralmát végérvényesen meg kell szüntetni és ezután új Ausztriában, mint Magyarországon kifejezésre kell jutnia az esetleg megszületendő monarchia tisztán demokratikus jellegének.

Gyilkossággal vádolják

a négerek világhírű regényíróját.

René Maran nyilatkozata az ellene indított hajszáról. Afrika borzalma.

Párisból jelentik: Blaise Diagne szenegáli néger képviselő becsület sértésért bepörölte a Les Contre-nens című, gyarmati kérdésekkel foglalkozó lap felelős szerkesztőjét, akit a bíróság féleves börtönrre és ezeröttszáz frank pénzbírságra ítelt. A tárgyalások során Diagne azzal vádolta meg a lap főmunkatársát, René Marant, a világhírű néger költőt, — aki mult évben *Ratouala* című regényével megnyerte a Goncourt-díjat — hogy 1918-ban mint gyarmati hivatalnok agyonvert egy Mongó nevű négert.

A néger képviselő támadása a néger író ellen nagy feltűnést keltett a francia fővárosban és René Maran nyilatkozott is a vádakra.

— A háború utolsó évében általam hivatalnok voltam Gribingui-ben, ahol a tsad-i katonai területen élmezését vezettem. A főnököm, valami Bonnevean ellen számos följelentést tettem, mert panamázott és nyuzia a négereket. Ő ezért bosszút esküdött. Egyszer pofonítottam egy négert, aki két hónap múlva meghalt, nyilvánvalóan nem a pofon következtében. Bonnevean ekkor a törvény elé állított engem azzal a váddal, hogy Mongó azokba a sá-

rúlésekbe halt bele, amiket én okoztam neki. Állati sorban selym-lődő, tudatlan néger voltam a tanui, akik husz darab íát sem tudtak megszámlálni, nemhogy tudhatták volna, mennyi az: két hónap. Akkor aztán 50 frank pénz bírságra ítélték. Hiába követeltem, hogy tartsanak boncolást, indítsanak vizsgálatot ellenem, mind untalan visszautasították. S most csak úgy mellékesen megjegyzem: *ha minden gyarmati tisztviselőt, aki négerket ütött agyon, törvényszék elé állítanának, akkor látna ám csodát a világ! Napirenden volt, hogy lelöttek, felakasztották, halálra vertek szerencsétleneket, — de az ártatlanok haláláért még senki sem bünhődött meg.* Nem szólva azokról a páriákról, akiket husz napos mártírromság után magam láttam össze roskadni.

A háború második felében, 1917-ben, amikor a parlament meg szavazta, hogy színes csapatokat is vigyenek harcba a németek ellen, egyedül ő tiltakozott, mondván: a fehérek intézzék el egymás között a háborút.

René Maran elmondotta, hogy új regényen dolgozik, amely egy fehér nő és néger férfi szerelmével foglalkozik.

Molnár Ferenc, Fedák Sári és a fővilágosító.

Molnár Ferenc tudvalevően a legnagyobb haragban van feleségével, Fedák Sárral. Nem szabad előtük egymás nevét kiejteni. E kis bevezetés után itt a história:

Mikor Molnár Ferenc hosszú harag után először megjelent a Városi színházban, a színház személyzete kiöreg lelkesedéssel fogadta. Hogyne, három darabja a kor-kurrens színházban ment és most visszatért egykori nagy sikerei műhelyéhez. A műszaki személyzet nevében Günther fővilágosító formális beszéddel üdvözölte, majd percekig szorongatta az író kezét.

— Hogy örülök, Molnár ur, — mondta, — hogy méltóztat lenni?

— Köszönöm, én is örülök, hogy maguk, régiek ilyen szeretettel fogadnak.

— És hogy van a nagyságos asszony?

Órult megdöbbenés. A közel állók lökdösmeni kezdték a fővilágosító urat. Molnár zavartan mosolygott.

— Milyen nagyságos asszony?

— Hát a Fedák nagyságos asszony. — lelkesedett Günther, — hogy érzi magát Amerikában?

— Jól van — mondta és hirtelen kezet nyújtott és elment.

Dühöngve fel az irodába. Ott előadta az esetet és rátámadt Roboz igazgatóra:

— Kérlek szépen, légy szíves a fővilágosítót máskor fővilágosítani.

MOZI

XX S. O. S. Könyvek szigete ma szerdán utoljára az Apollóban. Hatalmas siker mellett állandóan zsúfolni nézőtér előtt vetíti az Apolló színház legújabb slágerfilmjét az S. O. S. Könyvek szigete című hatalmas tengerész társadalmi drámát. A filmdarab hősnője egy borzalmas hajótársztrófából egy lakatlan szigetre menekül és ott szörnyű szenvedéseket él át. A Könyvek szigetéről végre hazakerül, de a megpróbáltatások még nem érnek véget. A főszerepekben Paul Wegener és Puitly

Lya játszanak. Az előadások kezdete fél 5, fél 8 és 9 órakor.

XX „Broadway csalóganva“ (Film bemutató az Urániában.) Szenzációs amerikai filmdrámát mutat be ma szerdán az Uránia mozgószínház „Broadway csalóganva“ címen. Egy lelkes és egy énekesnő szerelmét tárgyalja a filmdarab, amelyben tragikus megpróbáltatások után talál egymásra a két szerelmes szív. Izgalmas autó- és vonathajszák, összeütközés, borzalmas jelenetek a Sing-Sing fegyházban és egyéb fordulatok filmattrakciók kötik le állandóan a közönség figyelmét. A nagyhatású amerikai filmdrámát szerdától péntekig vetíti az Uránia mozgószínház. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek.

XX „Lángok tengerében“. Kalandordrámája esütörtöktől az Apollóban

SPORT

Mesterséges ródipálya épül Aradon.

Az AKE érdekes terve.

(Saját tudósítónkiól.) Arad sport életére nézve fontos tervet hajt most végre az Aradi Korcsolyázó Egylet. A mostani idő egyáltalán nem kedvez a ródizás híveinek és így rájuk nézve kettős öröm lesz az egylet tervének végrehajtása. Az egylet a svájci mesterséges ródipályák mintájára Aradon is létesít fából mesterséges pályát, amely a közeli napokban készül el. A pálya a kioszk tetejéről indul, ahova az épületből jutnak fel lépcsőn. Az Apponyi-körúti oldalon fordul és a Liceum épületénél végződik. Teljesen biztos lesz, hogy a kisebb gyermekek is nyugodtan ródizhatnak rajta, mert két oldalán magas korlátok lesznek. A faalapzaton készíttik mesterségesen, vízzel fagyasztott hóból a ródipályát. Ha a közeli napokban nem is lesz hó, a pálya létesítése még sem ütközik akadályba, mert azzal a kevés hóval, amit az épületről lesepertek, meg tudják csinálni a pályát. A mesterséges pályának épp úgy meg lesznek a fordulói és esései, mint a természetesnek és így mesterséges volta nem kisebbíti az élvezetet. A tervezetet Németh Zsigmond aradi mérnök készítette és Vlad építőmester hajtja végre. Az egylet nagyban számít az aradi építők áldozatkészségére a pálya létesítésénél, mert a drága faanyag beszerzése nagy költséget jelent. A terv kivitele elé sportkörökben nagy érdeklődéssel néznek.

PRÁTER 1914.

Broadway csalóganva

Érdekes meséjű
amerikai történet

Szerda, esütörtök és pénteken

az aradi Urániában

Hogyan élne ön Párisban?

Orbók Attila érdekes levele a Szajna-parti metropolisból

Orbók Attila, a jónevű pesti író, aki a múlt nemzetgyűlésen mint képviselő a politikai közéletben is szerepelt, jelenleg Párisban él. Orbók Attila, aki testvéröccse a világhírű spanyol színműrővé lett Lorenzo Azértisnek. Orbók Lórántnak, érdekesítő írást küldött háza Pestre, amelyben azoknak az intellektuelleknek nyújt nagyszerű kalauzólást, akik nem annyira tele zsebbel, mint inkább tele ismeretszomjjal érkeznek néhány heti tartózkodásra a világ fővárosába, Párisba.

Mit kell maguokkal vinni.

Ha úgy akarsz élni, írja Orbók, mint egy grand seigneur, előbb Londonba menj, ott jobban kistafiroz egy jó szabó, mint egy párisi, Párisban csak jó divatlapok vannak, de nincs férfidivat. Minden párisi gavaljér London után igazodik. De te felfedező uton vagy s olyan szalonokba, ahol kódex a londoni divat, nem fogsz eljutni. Nehézebb egy kispolgár francia családdal barátságba kerülni egy idegennek, mint bejutni a köztársasági elnök nagy estélyére, ahova a jó hotelek portása jó pénzért szívesen kerít meghívót — bárki-nek.

Elég bepakolni a smokingot, egy-két sötétszürke vagy kék ruhát. Tul színes nyakkendő hagyó otthon és monokliid is, mely Párisban nem imponál, csak gyanussá tesz. Gummitalpas cipőt ott csak luddalpuak hordanak. Prémes bundád vagy prémgalléros télikabátod csak akkor vedd magadra, ha tüntetni akarsz vele, hogy idegen vagy. A zsakett, ha kopott is, divatba jött, amióta Herriot a miniszterelnök. Kalucsni kell, mert a párisi tél erős, de hőcípőre nincs szükséged és öngyámságának sem kell, mert a párisi nő inkább levágatná a lábát, semhogy becses bokáját elrejtse.

A magyar nő garderoobjával bátran elindulhat, mert mindössze annyi az eltérés, hogy az uccai ruhák valamivel rövidebbek, az estélyi ruhák meg egy kicsit hosszabbak. De öngyámsága hagyja otthon a kövérséget és az ékszerjeit. Ékszer legfeljebb az opera előadásain divat s máskor a barban, kávéházban, uccán — a kótkottok privilégiuma. Még valamit. Párisban a hölgy a férfi baloldalán halad, nyilvános helyen hangosan ne beszélj s ha a Montmartre valamely restaurantjában valaki serpentinnel az orrodon talál, mo solyogj bájosan mert ez nem „affair.”

A szálloda.

Megérkezel a Gare de l'Esten. A hordár nem „porteur”, hanem „facteur”. Két frankot nagyon megköszön. Hova szállj? Ha fejedelem,

PRÁTER 1914.

Lángok tengerében

Kalandor film.

Csütörtök 8 óra

a: aradi P. 1925

gróf, milliárdos vagy: a Hotel Maurice. Ide száll a walesi herceg is. Szerényen napi ötszáz frankból már megélsz. Ez a szálló az Párisban, a hova elviszik az üzleiből a csomagot s letezik a szobádban, ha nem is fizetted ki a boltban. Viszont megnéznek és már tudják, hogy ki vagy. Ne sértődj meg, ha azt mondják: Sajnáljuk, de nincsen szoba. Emberismeretük becsülsre érdemes. Nemsrég egy pesti vezérigazgatónak tagadták le az üres szobákat. Az illető most cellában lakik — a Markó-uccán.

Ha rettentő gazdag vagy — a Hotel Claridgebe vagy a Champs Elysées bármelyik szállójába menj. Itt lakik a pénzarisztokrácia. Kereskedők, üzletemberek központja a Grand Hotel vagy a Louvre Hotel. 50—60 frank a szoba fürdőszobával, a menu 25—30 frank, napi 120 frankból kijösz. Gazdag és előkelő emberek, diplomaták, nagybirtokosok legszívesebben a Place Vendome hoteljeibe szállanak. Itt van a Bristol, a Ritz, a Hotel du Rhin. A szőnyegek 3 ujjnyi vastagok, napi költség személyenként 300 frank.

Ha csak művész, író, irástudó lantainer, intelligens ügyvéd, orvos, mérnök vagy — valaki, aki Párisot megismerni és szeretni jött, a Quartier Latin vagy a Montparnasse valamelyik jobb szállójába menj. Itt az első nap otthon érzed magad. Ezek Páris legolcsóbb, legtisztább, legkedvesebb szállói, sok bennük a díák és művész. A családiasság, a nem zétközi szolidaritás, a kultúrember becsülsének szelleme jellemzik őket. Szép szoba 10—15 frank — központi fűtéssel. Ha spanyolba esel, a szállodásné személyesen viszi ágyadba a teát. Egy pár cím: Hotel du Brésil, 6 rue le Golf, Hotel du Quai Voltaire, Hotel d'Athènes.

A törvényszéki teremből

— Pillanatfelvétel. —

Valami rablógyilkossági esetet tárgyalnak. Beregmegye egyik falujában álarcos rablók merőlték a falu zsidóját. Öszbecsavarodott kékmándlis paraszt áll a tanúk padja előtt. Tarisznya a vállán. Tanúnak idézték. Állítólag tud a gyilkosságról.

Biró: No bácsikám mondjon el mindent. Semmit se hallgasson el. Mit tud a gyilkosságról?

Tanu: Hát kérem az ügy kezdődik. Már vagy husz esztendeje lakom a faluban. Mikor én odakerültem, még más világ volt. Akkor még egy hold föld, jó fekete föld, csak 150 forintba került. Mondtam is a feleségemnek, hogy vegyünk, amíg pénzünk van. Vettem 30 holdat. Nem hitelbe. Azonnal kifizettem készpénzben. Az első évben a felére burtornyát akartam belevetni. Hát azt mondta a feleségem, hogy jobb lesz kenderet termelni.

Biró (türelmetlen): Kérem a gyilkosságról beszéljen.

Tanu: Hát én arról beszélek. Ne teszenek engem zavarni, mert akkor kizökkenek a kerékvágásból.

Tanu (folytatja): Igenis. Mondtam az asszonynak, hogy a kenderből nem lesz semmi. Erre megmakacsolja magát a feleségem. Jó asszony, de ha megmakacsolja magát, nem lehet vele bírni. Igérttem neki egy pár pontot, ha megegyezik a kenderet emlegetni. Inkább csiadom a földemet, ha nem az történik, amit én akarok. Pedig jó föld. Megérte a 150 forint-

tot. Amennyiért vettem. Irás is van róla. Itt van valahol a zsebemben.

Biró (szigorúan): Ne beszéljen bolondokat. A tárgyra térjen. Tud a gyilkosságról valamit?

Tanu: Én ne tudnék? Csakis én tudok. De hagyjanak kibeszélni. (Folytatja.) Mondom, itt az irás a zsebemben (kotorász a zsebében). Einye nincs itt. (Belenyúl a tarisznyájába.) Talán itt van. Nem, ez szalonna. Jó szalonna. Abált. Fekchagymás. Einye de szép dísznő volt. Két mázsa. Mikor vettem még szopott. Akkor volt, mint az ökiöm.

Biró (kezzeit tördeli): Az ég szerelmére. A gyilkosságról beszéljen.

Tanu: Hiszen furt arról beszélek. (Folytatja.) Szép dísznő volt. Éppen kikészültünk, hogy ledőljük. Feleségem szalmát hozott a perzseléshez; az Andris sógor meg a késeket köszöri. Egyszer csak nagy zajt hallok az uccán. Hát szaladgálnak az emberek s jajveszkelnek, hogy a zsidókat meggyilkolták az éjjel. Erre aztán mi is kimentünk a faluvégre megnézni, hogy mi történt. Egyebet nem tudok.

(A bíró kábultan kap a fejéhez. János bácsi meg, mint aki jól végezte dolgát, ismét visszaült a helyére. A tárgyalás tovább folyik.)

Közgazdaság.

Zürichben 27125, Párisban 9.83 a lej kurzusa.

HELYI VALUTAÁRAK. (Január 20.) Francia frank 10.60, svájci frank 37.15, dollár 192, dinár 3.20, szokol 5.80, lira 8.05, angol font 9.25. **Kifizetések:** Budapest 367, Bécs 365, Prága 5.79, Zürich 37.10, Milánó 8.02, London 920, Páris 10.55, Newyork 193, Belgrád 3.15.

ZÜRICHI TÖZSDENYITÁS. (Január 20.) Amsterdam 209.30, Newyork 518.75, London 2480, Páris 28.06, Milánó 21.47.50, Prága 15.60, Budapest 0.0071.75, Belgrád 8.35, **Bucuresti 2.71.25**, Varsó 0.0001, Bécs 0.0073.15.

ZÜRICHI TÖZSDEZÁRLAT. (Január 20.) Amsterdam 209.30, Newyork 518.75, London 2479, Páris 28.05, Milánó 21.45, Prága 15.60, Budapest 0.0071.75, Belgrád 8.40, **Bucuresti 2.71.25**, Varsó 0.0001, Bécs 0.0073.15.

BUCURESTI TÖZSDEZÁRLAT. (Január 20.) **Kifizetések:** Páris 10.40, London 920, Newyork 191.50, Milánó 8, Zürich 36.90, Bécs 0.0027, Prága 5.78. — **Valuták:** Napoleon 725, aranyár 44.50, leva 1.32, török lira 1.05, angol font 9.05, francia frank 10.55, svájci frank 37, lira 8.10, drachma 3.25, dinár 2.95, dollár 189, lengyel marka 0.000035, osztrák korona 0.0027.50, magyar korona 0.0026.50, szokol 5.60.

BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDEZÁRLAT. (Január 20.) Magyar Hitel 481, Osztrák Hitel 177, Salgó 537, Róma 138, Ganz-Danubius 3.180, Köszén 3.275, Szlavonia 67, Schlick 52, Kereskedelmi Bank 1.105, Cukor 2.420, Csáky 9, Ofa 525, Hazai Takarékpénztár 3.070. (A számkok zsebekben értenek.) **A MAGYAR NEMZETI BANK HIVATALOS ÁRFOLYAMAI.** — (Január 20.) Belgrád 1196—1175, **Bucuresti 380—382**, Páris 3912—3932, Prága 2167—2179, Milánó 2986—3002, Bécs 101.80—102.30, Newyork 72.220—72.600.

— Véget ért a krakkói nemzetközi vasúti konferencia. Krakkóból táviratban: Ma véget ért az a vasúti konferencia, amelyen Magyarország,

Svájc, Ausztria és Olaszország megbizottai vettek részt. A konferencián résztvevő államok ügyeit teljesen rendezték, míg a többi államok, amelyek eddig még nem folytattak megbeszélést ebben az irányban, csak március elsejétől fognak bekapcsolódni a közvetlen lengyel forgalomba.

— A magyar bankjegyforgalom. Budapestről táviratozzák: A magyar bankjegyforgalom 104.8 milliárdal csökkent, míg a bank értékszáma 362 millióval emelkedett.

— Mintavásár Pozzenben. A bucarstii lengyel konzulátus megkeresése alapján közli a Kereskedelmi és Iparkamara, hogy Pozzenben 1925. május 3—10 napjain nemzetközi mintavásár tartatik. A vásárra vonatkozó bővebb felvilágosítással a Kamara szolgál a hivatalos órák alatt: 9—13

Az ujesztendő első gyermeke.

Amerika legnevezetesebb gyermeke Bolton newyorki rendőrelőrelő ujesztendő leánykaja, akiről annvit irtak mostanában az ujságok, hogy egy primadonna is megirigyelhetette volna tőle. A leányka azért tetti szert erre a nevezetességre, mert ő Amerikában az ujesztendő első gyermeke. Az 1925 év első percében született. Mindenfelől érkeznek most a szülőkhöz pénzbeli ajándékok a híres ujesztendő számára, hogy hozományja legyen ha majd fölcseperedik.

S. O. S.
Könyvek szigete.
Puty Liával
ma utóljára
az aradi Apollóban

Cenzurat: Prefectura Indetului.

Felelős szerkesztő:
RÉTHY JÖZSEF.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

Serviciul Special de Siguranța Arad.

Hivatalos figyelemztetés!

Tudomására hozzuk az érdeklődő idegen állampolgároknak, kiknek Aradon ingatlanuk van, hogy jelentkezzenek az aradi Siguranția Popa comisárnál legkésőbb január 23-ig a tulajdonjogra vonatkozó összes okmányokkal. Ellenkező esetben eljárás indul ellenük. Hasonlóképpen jelentkezni tartoznak azok az állampolgárok is, kiknek bármilyen törvényeszköleg bejegyzett ingatlanuk van.

Comisar (ss) POPA.

Serv. ofc. de Siguranța Arad.

Galvani-gyár.
TUMISOARA

Gyártja:

Galvani-gyár.
TUMISOARA

VICTÓRIA ÁRUHAZ Készít: **kosztümöket, kabátokat, bál, uccal toaletteket és gyermekruhákat.**
divatssalonja ARADON.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjat ezután szerint számoljuk. — Minden szó hirdetésre áráért hétköznap 2 lej 50 bani, vasárnap 3 lej. — Vastagabb betűvel 5 lej, illetve 6 lej. — A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelölni. — Hirdetéseket d. u. 5 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 25 lej, vasárnap 30 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket szöveget, amelyek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, azt minden egyes esetben megváltoztatassa, illetve helyesbítse.

Levelezés.

L. levelét január 3-án megkaptam mit jelentsen ez a némaság. Kérem a bővebbi címet S. A. 15131

Alkalmazás.

TELJESEN újszerű hirdetések felvételére megfelelő akvizitőrök kerestek. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 419

MANICÜR KISASSZONY és tanuló felvételik. Arad, Piata Lutner 3. Pro-szenszky hölgyfodrász teremben. 458

AKVIZITŐRÖK, fix és jutalomra felvételnek, csak gyakorlott erők jelentkezzenek. „Magyar Ujság” kiadóhivatala, Arad. zsidótemplommal szemben. 422

LÁMPAERNYÓK készítését legmodernebb kivitelben olcsón vállalom. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 300

MINDENES szakácsnő felvételik. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 190

KERESEK egy intelligens zsidó leányt, 10 éves leánykám mellé, ki németül beszél és háztartásban is segítkezik. Árvák előnyben, jó bánásmódban részesül. Cím Fischer Lajos Sebész. 410

NÉMET kisasszonyt keresek 4 éves kisfiam mellé Magyarországra. Cím Arad, Str. Greceanu (Perényi-u.) 11. 411

SEGÉD önálló munkaerő nőidivat szakmából felvételik. Román, német nyelvet beszélők előnyben. Referenciával ellátott ajánlatokat „Állandó” jelleggel Löbl hírlapiroda Arad továbbít. 408

SZOBALÉANY és mindenek szakácsnő alkalmazást nyer Arad, Str. Eminescu 13. emelet. 10183

AZONNALI belépésre fiatal fűszerkereskedő segéd felvételik Frisch, zsidótemplom épület Arad. 414

SEGÉD a rőtös és fonalárú szakmából mielőbb felvételik. Ajánlatok a Román menyasszonyhoz Arad, Bul. Reg. Ferdinánd 46. 413

PAPIRKERESKEDES fiatal férfi munkaerőt keres sürgős belépésre. Cím Rudolf Mosse (Sándor hírlapiroda) Arad. 10183

MUNKAVEZETŐ gyakornoknak alkalmas jó családból való katonai kötelezett-ségének eleget tett fiatalember felvételik. Első Aradi Ékszergyár. 417

Vétel és eladás.

EZÜST TÁLCÁKAT, ezüst tárgyakat, szőnyegeket, antik órákat és antik tárgyakat, egész szoba berendezéseket, egyes butordarabokat, dísz tárgyakat stb. bizományba veszek. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. em. jobb. 1000

INTERZIÁS CONSUL tükör, mahagont szalonszekrény, antik divány és szalon, perzsa és gyári szőnyegek, ékszerek, ezüst óvőeszközök, fali tükör, kis Singer varrógép, különböző komplett szobaberendezések. Kézimunkafüggönyök és stórok, könyvszekrények, íróasztalok, garderober szekrény, ruha szekrény, tükörös mozdó, kis kredenc, gyermek hintaszék, etazser, rézagy, ebédő asztalok, székek, festmények, dísztárgyak, márvány íróasztal készlet, szövött gobelinnek teás servise, antik pohár stb. eladók. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. em., jobb. 1000

RÉGI KÖNYVEKET előnyös áron vásárol Sándor hírlapiroda Arad. 10180

EREDETI Alfa tejfőelőzőgépek és alkatrészek, tejgazdasági eszközök kizárólag Magyarai Ferepcnél Aradon, Str. Romanului 5. 16135

EGY jókarban levő textilüzlet berendezés eladó. Cím Werner, Sántana. 10183

KÉT komplett modern hálószoba berendezés lényegesen párnákkal, konyhabutor olcsón azonnal eladó. Cím Arad, Str. Gheorghie Lazar (Simonyi-u.) 6. 412

ÍRÓASZTALT keresünk megvételre. Sándor hírlapiroda Arad. 10183

Lakás.

BUTOROZOTT szobák konyha használatlaltal és anélkül kiadó. Boross úrgyőkné Arad, Str. Consistorului No. 9. (volt Batthyány-ucca) 418

Különféle.

ELVESZETT börridköl. Megtaláló kérérik Arad, Str. Take Ionescu (Sárosi-u.) 7. alatt jutalom ellenébe özv. Gáborné-nak leadni. 416

Eladó gépek!

- 3 drb. revolver falccserépprés, új.
- 3 drb. dudu és falccserépprés, kézi és erőhajtásra.
- 1 drb. Ganz-féle téglaprés, napi teljesítmény 10.000 drb.
- 1 drb. 1. számú téglaprés, hozzá cserepautomata és 10.000 szártókeret.
- 1 drb. 4 HP. benzines favágó motor.
- 1 drb. vasesztergapad, 1000 mm. csucs távolság, norton szekrény és prizmas.
- 1 drb. abrichter fagyalu, kombinált maróval.

Kedvező fizetési feltételek mellett azonnal szállíthatók.
FRIEDRICH TESTVÉREK
gépgyára Timisoara. 194

MOTOROK

Szivógáz 20—60 HP., Benzin 4, 5, 10, 16 HP., Nyersolaj 16, 20, 40, 45 HP., Diesel 40—50 HP.

Gőzgépek 195

félstabil 30, 40, 50, 60, 70 HP., compoundstabil 60, 70, 80 HP., összes gépek gyárilag javítva azonnal szállíthatók, kedvező ár mellett. Kérjen árajánlatot.

Friedrich Testvérek, Timisoara

G. 6140—1923.

PUBLICATIE DE LICITATIE.

Pe baza decisiunii judecătorești de ocol Arad No. de mai sus, mobilu și alte obiecte prețuite în suma de lei 6300 cuprinse în favorul văduvei lui Carol Remetey pentru suma de lei 4000 capital Interese de 5% de la 1. Ianuarie 1922. spese stabilită până în present în suma de lei 882 se vor vinde la licitație publică în Arad strada Brătianu 17. în ziua de 29 Ianuarie 1925. d. m. la orele 2. 409 Arad, la 5. Ianuarie 1925.

CIUPULIGA, exec. judec. regesc.

Rudolf Mosse 9543.

Keresek nőten **GYÜMÖLCSFA-ISKOLA KEZELŐT** ki egy gyümölcsfa-iskolát önállóan kezelni s vezetni tud. Ajánlatok fizetési igény és eddigi működés megjelölésével Meisinger Ágoston Bachnea iud. Târnova-mică küldendők.

Ugyanott amerikai alanyvessző keresetjük megvételre. 10180

TEA SKANINA
„tartalomdus”
AZÉRT LEGOLCSÓBB ÉS EGYUTTAL LEGFINOMABB TEA HASZNALATBAN

Árgyelán Traián

férfi és női olpözete
Arad, Str. Costuc (Wesaelényi-u.) 4
szám alatt. 1513
Minden a szakba vágó dolgokat
jutányos árért elkészít

Tegyen próbát

Brassó-i

első erdélyi eukorka és csokoládé gyár r.-t.

kiváló készítményeivel.

III. BRISTOL-szálló

BUDAPEST

216

Dunaparton, minden elképzelhető kényelemmel. Elsőrangú Duna-étterem és polgári étterem. Kitűnő konyha. Kávéház. Mérsékelt árak.